

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

A „MAGYAR KÖNYVÉSZET” című havi melléklettel.

A «CORVINA» szerkesztőségének szánt kéziratok Wiesner Jakab szerkesztőhöz (Budapest, II., Oszlop-u. 4.) küldendők.

Megjelenik minden hó 10., 20. és 30-án.
Az egylet tagjai ingyen kapják.
Előfizetési ára egész évre 16 korona.

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos nonpareille soronként tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Ujjonnan megjelent könyvek.*)

Deutsch Zsigmond és társa Budapest.

Természet és Társadalom. Népszerű tudományos könyvtár. Kiadja a Huszadik Század szerkesztősége. VII—VIII. kötet. (8-r.) Bpest, 1908. Deutsch Zs. és társa. Egy-egy kötet 1 k. VII. kötet. **Bolgár Elek.** Választójog és választórendszerek. (64 l.) VIII. kötet. **Bresztovszky Ernő.** Magyarország statisztikája. (68 l.)

Eggenberger-féle könyvkereskedés Budapest.

Barna Endre, Középjaitai —. Románia nemzetiségi politikája és az oláhajkú magyar polgárok. Dáko-Románia hivatalos térképével. (N. 8-r. XI, 186 l.) Bpest, 1908. Eggenberger-féle könyvkereskedés. bizománya 4 k.

G. Fekete Mihály Kecskeméten.

Szappanos Károly. Az első és második elemi osztály ref. vallásu tananyaga. A dunamelléki ref. egyházkerület tanterve szerint. (8-r. 16 l.) Kecskemét, 1908. G. Fekete Mihály 20 f.

Franklin-Társulat Budapest.

Alexander Bernát. Művészet, a művészet értékéről, a művészeti nevelésről. (8-r. VII. 239 l.) Bpest, 1908. Franklin-Társulat 4 k.
Ferenczy Árpád dr. A honosság, illetőség és lakóhely jelentősége a nemzetközi magánjogban. (N. 8-r. 112 l.) Bpest, 1909. Franklin-Társulat 3 k.

Kilián Frigyes utóda Budapest.

Kóssa Gyula dr. Magyar állatorvosi könyvészet 1472—1904. (8-r. XII. 346 l.) Bpest, 1904. Kilián Fr. ut. biz. 5 k.
Magyarázatok a magyar korona országainak részletes geológiai térképéhez. Kiadja a m. kir. földtani intézet. **Abrudbánya környéke.** 20. zóna/XXVIII. rovat jelzésű lap. (1:75,000.) Geológiai felvették: **Gessel Sándor** és dr. **Pálffy Mór.** A magyarázatot írta dr. **Pálffy Mór.** (Lex. 8-r. 32 l.) Bpest, 1908. Kilián Fr. ut. biz. Térképpel együtt 5 k.
Somogyi Manó dr. A társadalomgazdasági törvények. (N. 8-r. 118 l.) Bpest, 1909. Kilián Fr. ut. 3 k. 20 f.

Kókai Lajos Budapest.

Nagy Sándor gyorsírása. Parlamenti írás. (Vitaírás.) 2. kiadás. (K. 8-r. 63 l.) Bpest, 1908. Kókai Lajos 1 k.
— Ugyanaz. II. Az iskolai gyorsírás tankönyve. IV. kiadás. (K. 8-r. 60 l.) Bpest, 1908. U. o. 80 f.
— Ugyanaz. Az iskolai gyorsírás rövidítéseinek gyűjteménye. (K. 8-r. 16 l.) Bpest, 1908. U. o. 20 f.

Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) r.-t. könyvkiadó-vállalata Budapest.

Kozma Gyula. Kis képes atlasz. Budapest székesfőváros és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye elemi népiskoláinak harmadik osztálya számára. E's5 oktatás a földrajzban. A földrajztanítás legújabb vívmányainak felhasználásával az új tanterv alapján. (4-r. 43 l.) Bpest, Lampel R. r.-t. Kötve 80 f.

*) Könyvészetünk teljessége érdekében fölkeretnek a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címzetre beküldeni szíveskedjenek. A könyveket lajstromozás után sértetlenül visszaküldöm. Rényi Károly Budapest, V., Vigadó-utca 1. (A fővárosi Vigadó épületében.)

Kozma Gyula. Képes földrajzi atlasz elemi népiskolák számára. IV—VI. osztály. A földrajztanítás legújabb vívmányainak felhasználásával az új tanterv alapján. (4-r. 71 l., egy melléklettel.) Bpest. U. o. 1 k. 20 f.
— Ugyanaz. III—VI. osztály. (4-r. 4, 67 l., egy melléklettel.) Bpest. U. o. Kötve 1 k. 60 f.
Könyvtár, Francia —. Szerkesztik dr. **Theisz Gyula** és **Matskássy József.** 30. szám. (K. 8-r.) Bpest, 1908. Lampel R. r.-t. Egy-egy szám vászonba kötve 70 f. 30. szám. **Hugo Victor.** Poésies II. Magyarázta dr. **Heller Bernát.** (VIII, 88 l.)
Praeparatió, Latin és görög iskolai klasszikusokhoz való —. Szerkeszti **Dávid István.** 18. füzet. (8-r.) Budapest, 1908. Lampel R. r.-t. Egy-egy füzet 50 f. 18. füzet. **P. Vergílii** Maronis Aeneis. Magyarázta dr. **Várkonyi Odilo.** IV. füzet. Aeneis II. 620-tól végig. III. 1—455. (153—192 l.)

Légrády Testvérek Budapest.

Könyvek, Legjobb —. 134. kötet. (8-r.) Bpest, 1908. Légrády testvérek. Egy-egy kötet 60 f., vászonba kötve 1 k. 134. kötet. **Queux, William Le** —. A titokzatos Mr. Miller. Angol regény. Második kötet. (193 l.)
Könyvtára, Az egészségápolás —. Szerkeszti dr. **Sugár K. Márton.** IX. kötet. (8-r.) Bpest, 1908. Légrády testvérek. Vászonba kötve. IX. kötet. **Haug Rudolf dr.** A fül egészségtana ép és beteg állapotban. Honi viszonyokhoz alkalmazta: dr. **Sugár K. Márton.** 8 táblával. (104 l.) 2 k.

«Magyar Közigazgatás» szerkesztősége Budapest.

Benedek Sándor. A közigazgatási bíróság adóügyi határozatainak rendszeres gyűjteménye. (N. 8-r. V, 242 l.) Bpest, 1907. «Magyar Közigazgatás» szerkesztősége. Vászonba kötve 6 k.

Mikolász Sándor Budapest.

Buffalo Bill. Amerika nemzeti hőse. Szerkeszti **Zigány Árpád.** 25., 30. füzet. (4-r.) Bpest, 1908. Mikolász Sándor. Egy-egy füzet 30 f.
25. füzet. El Sol, a mezőség vérebe. (32 l.)
30. « A sárga-völgy hősnője. (32 l.)
Carter, Nick —. Amerika legnagyobb detektívje. Szerkeszti **Zigány Árpád.** 43., 48. füzet. (4-r.) Bpest, 1908. Mikolász Sándor. Egy-egy füzet 30 f.
43. füzet. A vörös automobil. (32 l.)
48. « A milliós bányacsalás. (32 l.)

Novotha Andor Jászberény.

Darányi Ferencz. Litánia és énekek szent Anna tiszteletére. (8-r. 8 l.) Jászberény, 1907. Novotha Andor 8 f.
Jósvay Gábor. Nefelejcszál a Jézuskának. Vallásos színjáték vizkereszt napjára nyolcz jelenetben, népies nyelven 2 szólamra hangjegyezett alkalmi énekekkel. Különösen a róm. kath. nép- és középiskolák és legényegyletek számára. (16-r. 40 l.) Eger, 1901. Novotha Andor biz. Jászberény 1 k.
— Kis muzsikus. I. füzet. 50 válogatott magyar népdal megfelelő szöveggel ellátva, két gyermekszólamra hangjegyezve. Népiskolai tanulók használatára. III. átdolgozott kiadás. (8-r. 43 l.) Bpest, 1907. Novotha Andor biz. Jászberény 80 f.
— Ugyanaz. II. füzet. (8-r. 50 l.) Bpest, 1904. U. o. 80 f.
Révfy Lajos. II. Rákóczi Ferenc és a jászok. Történelmi tanulmány. (8-r. VIII, 137 l.) Szolnok, 1906. Novotha Andor biz. Jászberény 1 k. 60 f.

Schütz Jenő. A köz- és magántisztviselői pályák ismertetése. (8-r. 40 l.) Nagyszében, 1907. Novotha Andor biz. Jászberény 1 k. 20 f.

Vonház István. A szatmármegyei német nyelvjárás hangtana. (N. 8-r. 53 l.) Bpest, 1908. Novotha Andor biz. Jászberény 1 k. 20 f.

«Pátria» irod. vállalat és nyomdai r.-t. Budapesten.

Évkönyve, Az országos magyar gazdasági egyesület 1907—1908. évi —. Szerkesztette az egyesület tisztikara. XVII. kötet. (8-r. VI, 324 l.) Bpest, 1908. Pátria r.-t. biz. 2 k.

Winter Rezső. A hajózó csatornák gazdaságos méretei és üzeme. Értekezés. (8-r. 80 l.) Bpest, 1908. Pátria r.-t. 2 k.

Plökl és Haas Budapesten (Andrássy-út 13.)

Erőnk fejlesztése! A tanítás nélkül végezhető gyógytornászati gyakorlatok és azok jelentősége életünkre. Müller György dr. és Eulenbergr dr. tanár nyomán. Kapcsolatosan Collaud Ferencz budapesti állami főgymnasiumi tanárnak a vallás- és közoktatási m. kir. miniszterium megbízásából készített iskolai felvételeivel és gyakorlati utasításokkal. (N. 8-r. 58 l.) Bpest, 1908. Plökl és Haas 80 f.

Rákosi Jenő Budapesti Hirlap Ujságvállalata Budapesten.

Kincses kalendárium. A gyakorlati élet általános útmutatója. Tizenharmadik évfolyam. 1909. (8-r. 576 l.) Bpest, 1909. Rákosi Jenő Budapesti Hirlap Ujságvállalata. Kötve 2 k., vászonba kötve 3 k., bőrkötésben 4 k. 40 f.

Ráth Mór Budapesten.

Törvényezik, 1908: XXXVI. — a büntetőtörvénykönyvek és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázatokkal. Harmadik, a végrehajtási rendeletekkel bővített kiadás. (16-r. XXIII, 120 l.) Bpest, 1908. Ráth Mór 2 k., vászonba kötve 2 k. 60 f.

— 1908: XLI. — a végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t.-cz. módosítása és kiegészítése tárgyában. Jegyzetekkel, utalásokkal, magyarázatokkal és a végrehajtási rendellel. — 1881: LX. törvényezik a végrehajtási eljárásról. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázatokkal. (16-r. 95, 309 l.) Bpest, 1908. U. o. 3 k. 60 f., vászonba kötve 5 k.

Törvényezik német fordításban. Gesetz-Artikel XLI vom Jahre 1908. Über die Abänderung und Ergänzung des von dem Exekutions-Verfahren handelnden Gesetz-Artikels LX: 1881. Mit Anmerkungen, Hinweisungen und Erklärungen. (8-r. 30 l.) Bpest, 1908. Ráth Mór 1 k. 20 f.

— Gesetz-Artikel XLI vom Jahre 1908. Über die Abänderung und Ergänzung des von dem Exekutions-Verfahren handelnden Gesetz-Artikels LX: 1881. Mit Anmerkungen, Hinweisungen und Erklärungen. — Gesetz-Artikel LX vom Jahre 1881 über das Exekutions-Verfahren mit der Durchführungs-Verordnung. (8-r. 30, 132, 19 l.) Budapest, 1908. U. o. 5 k.

Singer és Wolfner Budapesten.

Holnap, A —. Ady Endre, Babits Mihály, Balázs Béla, Dutka Ákos, Emőd Tamás, Juhász Gyula, Miklós Jutka versei. Sajtó alá rendezte Antal Sándor. (8-r. 191 l.) Bpest, 1908. Singer és Wolfner biz. 3 k.

Matkovits Sándor. Az új ipartörvénytervezet taglalása. Kiadja az országos iparegyesület. (N. 8-r. 98 l.) Budapest, 1908. Singer és Wolfner biz. 1 k.

Társadalomtudományi Szemle, Magyar —. Kiadja a magyar társadalomtudományi egyesület. Szerkeszti Palágyi Menyhért. I. évf. 7. szám. (8-r. 598—704 l.) Bpest, 1908. Singer és Wolfner biz. 2 k.

Stark Nándor Budapesten.

Papp Lajos. Magyar nyelvtani segédkönyv. Az elemi népiskola III., IV., V., VI. osztályaiban tanítandó nyelvtani tananyag s az új helyesírás teljes elsajátítása. Harmadik kiadás. (N. 8-r. 16 l.) Szentés, 1908. Stark Nándor 30 f.

Székely és Illés Ungvár.

Kovács Elemér. Versek. (K. 8-r. 128 l.) Ungvár, 1908. Székely és Illés. 2 k. 40 f., díszkötésben 4 k.

Szerző saját kiadásában.

Ferenczy Árpád dr. Conflict of Law in Hungary. (8-r. 12 l.) Bpest, 1908. Szerző sajátja. Hajós-ucza 12., I. 17. 70 f.

Fülöp József. Református keresztyén vallás. Hiterősítésre előkészítő káté. Állami és községi elemi iskolákba járó s szorványokban lakó növendékek is használhatják tankönyvül. Negyedik, átdolgozott kiadás. (8-r. 38 l.) Körömend, 1908. Szerző sajátja. Kötve 40 f.

Rázsó Imre. A rét- és legelőmívelés kézikönyve. (8-r. 190 l.) Magyaróvár, 1906. Szerző sajátja 3 k. 50 f.

Vidor Ármán Budapest (VIII., Röck Szilárd-u. 41.)

Évkönyve, Könyvkötő és rokonszokmák —. II. évfolyam. 1909. Szerkeszti és kiadja: Vidor Ármán. (16-r. VIII, 267 l.) Bpest, 1909. Vidor Ármán. Vászonba kötve 2 k.

Zipser és König Budapesten.

Dregely Gábor. A szerencse fia. Komédia négy felvonásban. (N. 8-r. 86 l.) Bpest, 1908. Zipser és König 2 k. 40 f.

Ujonnan megjelent zeneművek.

Novotha Andor Jászberény.

Jósvay Gábor. Tiszaparti nóták. 4 új magyar dal. Zongorára. A szerző sajátja. Novotha Andor biz. Jászberény 1 k. 50 f.

Hogyan írnak és olvasnak a vakok.

A mint az utolsó évtizedek minden szociális téren nagy haladást mutatnak fel, úgy nagy haladásra mutatnak olyan téren is, amely a XIX. század elejéig teljesen parlagon hevert: a vakgyámoltás terén. Még csak 124 éve mulott el, a mióta a világ legelső és legrégebb vakokintézete Párisban létrejött s a mely megtette az első lépéseket, hogy a vakok sorsán könnyítsen, hogy a vakoknak otthont teremtsen, tanításban részesítse s kenyérkereseti forráshoz juttassa őket.

Valentin Haüy volt az első, ki pusztán nemes jószívüségéből a fentemlített első intézetet sajátjából alapította, a melyet csakhamar államosítottak, s a mely még ma is «Institut national des jeunes aveugles» címmel Párisban virágzik.

Ma már majd minden országban van ilyen intézet, némelyikben már számos is, a hol a szerencsétlen gyerekek különféle ipari kézimunkákra, szalmafonásra, kötélgyártásra, kefekészésre stb. lesznek oktatva, sokszor még írni, olvasni s zenélni is megtanítják őket.

Egy vaskos könyv fekszik előttem, a melynek majdnem kartonkeménységű lapjai számtalan, különféle elhelyezésű, apró és domboru pontokkal vannak fedve. Csudálatos hieroglifák — és mégis mily végtelen nagy jelentőségűek mindazokra nézve, kik megvannak fosztva szemük világától. Az olvasás lehetőségével a korlátok egyrésze ledőlt, a melyek elválasztották a vakot a látótól; de az érzéki látástól örökre meg vannak fosztva. A fantázia kincseinek szemlélését azonban egyik bajtársunknak leleményessége lehetővé tette. Ez szintén francia volt, névleg Louis Braille (szül. 1809.), úgy-szintén vak és tanító az említett párisi intézetben, ki domború pontokból írásjeleket gondolt ki, a melyen a vak ujjja végigsiklik s olvassa a szavakat meglepő gyorsasággal. Haüy ugyan már kísérletet tett, a mi latin betűinket reliefszerűen nyomtatni, ez az eljárás azonban olyan körülményes volt s az illető könyvek olyan terjedelmeseek, hogy ily módon csak néhány tankönyv készítéséig jutottak. Németországban később nyomtak ilyen módon egy bibliát,

a mely 64 kötetből állt s 100 márkáért, az előállítási ár egy harmadéért volt kapható. Pontokkal már Braille előtt is tettek kísérleteket, Braille azonban ezt az eszmét annyira tökéletesítette és egyszerűsítette, hogy új találmány számba is mehet. Hat domború pontból, a mely két sorba helyezve 62 féle változatot ad, megalapította az egész abcét a számokkal s írásjelekkel együtt. (A = •• B = ••)

Braille egész életén át azon fáradozott, hogy találmányát, bajtársainak minél czélszerűbbé s kezelhetőbbé tegye. Természetesen hangjegyeket is alkotott rendszerével, a melylyel a majd mindig igen kifejtett zeneérzéssel bíró vakokat a zeneművészethez is közelebb hozta. Az íráshoz két mozgatható szárnyból álló zink írotáblát használnak. Ennek alsó felére sorokba osztott 6 pontnak megfelelő mélyedések vannak vájva, míg a felső szárny egy rostélyzat, a melynek nyílásai az alsó szárny mélyedéseire illeszkednek. Az erre a célra készített különösen erős papiros a tábla két szárnya közé lesz téve: egy aczélvesszővel a rostély nyílásain keresztül bele nyomják a betűket a papirosba s a papiros másik oldalán előáll a domború írás. Jobbról balra írnak, hogy a papír tulsó oldalán keletkező domborulatokat a szokásos irányba lehessen leolvasni.

Látók segítsége a domború-pontírású könyvek készítésénél nélkülözhetetlen; az írás könnyítésére azonban a berlini városi vakokintézetben egy nagyon praktikus szerkezetet találtak fel. Ez felmenti az írot a kemény papirosba való nehéz és fáradtságos benyomástól s a munkának is meglehetősen gyorsaságot kölcsönöz. Sőt többféle rendszerű írógépet is találtak fel s hogy az írás rendkívüli terjedelmén segítsenek, Braille rendszerét meg is rövidítették.

Mindezen javítások s egyszerűsítések dacára az úgynevezett dombornyomású könyvek száma nagyon lassan növekszik. A Braille nyomású könyvek nyomtatási költségei nagyon nagyok s még mindig rendkívül nagy terjedelműek. Schiller Willhelm Tellje, a mely rendes körülmények között egy kis könyvecske, dombornyomásban már egy vaskos kötetet ad s 5 márka az ára. Freitag «Soll und Haben» című regénye 33 kötetre terjed. Miután a könyvek nyomtatása olyan drága, az intézeteknek nincs ehhez elég vagyonuk s így önkéntes adományokra szorúlnak. Az utóbbi években nagyon sok jószívű asszony szabad idejét a vakoknak szenteli, s egy-egy kiválóbb könyvet átír Braille írással a vakok számára. Ezen jótékony hölgyeknek köszönhető, hogy különösen Németországban majd mindegyik vakok intézete könyvtárral bír, mely részint nyomtatott, részint kézzel készített Braille könyvekből áll.

Hogy ezekhez a könyvekhez a szegény s intézeteken kívül levő vakok is hozzá juthassanak 1905-ben létrejött Hamburgban az első «Németország vakjainak központi kölesönkönyvtára», a hol teljesen díjmentesen küldik a vakoknak kölesönbe a könyvet, pusztán a posta portót kötelesek viselni. Ez a könyvtár ma már 6800 kötetből áll.

Hazánkban természetesen ebben is nagyon el vagyunk maradva s még messze tartunk attól, hogy egy a fentemlítetthez hasonló kölesön könyvtár létesülne.

VEGYES.

Halálozás. Egy mindnyájunk által kedvelt és nagyrabecsült kartársunk, *Koczányi Béla* folyó évi október hó 16-án, életének 52-ik évében hirtelen elhunyt. Mély sajnálattal és megdöbbenéssel vettük eme hírt s őszintén fájjaljuk, hogy kartársunk oly tragikus halállal távozott az élők sorából. Már évek óta rákbetegségben szenvedett s midőn látta, hogy betegsége gyógyíthatatlan, kezébe vette a gyilkos fegyvert s önmaga vetett véget életének. Koczányi Béla a hetvenes években lépett a könyvkereskedői pályára. 1885-ben társasviszonyba lépett Vitéz Adolf-fal s Kassán «Koczányi és Vitéz» czég alatt könyvkereskedést nyitottak. Koczányi Béla 1896-ban a czégtől megválván, modern könyvnyomdát rendezett be, melyet szorgalma és ügyessége által csakhamar virágzóvá tett. Mindazonáltal, hogy a könyvkereskedői pályát a nyomdászati pályával cserélte föl, a «Magyar Könyvkereskedők Egyleté»-nek a mai napig tagja maradt, élénk érdeklődést tanusítván ama mozgalmak iránt, melyek a könyvkereskedelemben felmerült bajok orvoslását czélozták. S ily mozgalmakban nem egyszer tevékeny részt is vett. Legyen áldott emléke!

A telefon reformja a szerkesztőségben. A londoni francia-angol kiállításról érdekes cikket írt *Gelléri Mór*, az Otthon alelnöke a *Magyar Hírlapban*. Érdekes a közleménynek egyik passzusa, a melyben a *Daily Mail* ujság-pavillonját ismerteti. Elmondja, hogy ott látta először azt a telefont, a mely — ha a felhívott nincs a redakcióban — az üzenetet papirosra kopogtatja.

A vidéki sajtó köréből. A Kaposvárott negyvenöt év óta megjelenő *Somogy* politikai lap szerkesztőségében változás állott be. Az egyik legrégebb vidéki ujság felelős szerkesztője *Gyárfás Marcell* lett, míg a lap alapítója, *Roboz István* ezentúl a főszerkesztői tisztet tölti be. — A Zomborban 27 év óta megjelenő *Zombor és Vidéke* politikai lap főszerkesztőségét *Jankovich Lajos* fővárosi hírlapíró vette át. — *Erdélyi Ujság* címen új napilap indul meg Kolozsvárott *Herczeg Jenő* szerkesztésében és kiadásában.

A sajtó és a szerencsejáték. Londonból jelentik: Az a bizottság, a melyet a kormány még márcziusban nevezett ki a lottó, a szerencsejáték és a hazárdjátékokra csábító ujsághirdetések megrendszabályozása céljából, szeptember 15-én kétkönyvet adott ki tapasztalatairól. A bizottság megállapította, hogy a törvényhozás intézkedései a lottó ellen elégségesek, azonban sürgős szükség van olyan rendelkezésekre, a melyek megátolják, hogy sajtó útján lehessen csábítani hazárdjátékokra és versenyre. A bizottság véleménye szerint föltétlenül szükséges az erkölcstelen hirdetések megakadályozása is. A bizottság e részben azt ajánlja, hogy a külügyminisztérium lépjen érintkezésbe a külföldi államokkal ezeknek a kérdéseknek nemzetközi szabályozása végett. A bizottság huszonhat szakértőt hallgatott meg.

A lapok hireinek védelme. Az *Association Littéraire et Artistique Internationale* szeptember végén tartotta kongresszusát. Egyik fontos határozata az volt, hogy megkeresést intéz a kormányokhoz a lapok távirati és telefonos hireinek védelmére, a melyek átvételére tiltó törvényt kellene hozni.

Az első német lapszerkesztő. A berlini nemzetközi sajtókongresszus alkalmából egy német lap megemlékezik Gryphius Keresztélyről, az első német lapszerkesztőről, a ki Gryphius András írónak volt a fia és igazgatója volt a boroszlói gimnáziumnak. Ő volt az első német lapszerkesztő. Boroszlóban már 1657-ben, tehát kevéssel a westfaliai béke után, behozták azt a szokást, hogy a gimnázium első és másod osztályu növendékeinek minden szombatn délután felolvassák a heti újdonságokat. Gryphius ezt arra indította, hogy a saját iskolájában is behozza ezt a szokást. Felszólította iskolájának kiválóbb tanítóit a vele való együttműködésre és megalapította lapját, a melynek ez volt a címe: *Relationes* (később *Ephemerides*) *hebdomadariae kratislavenses*. Az új lapot Seydel adta ki, a ki az «*Ordinari-Zeitungs-Courier*»-t és a «*Breslauischer Mercurius*»-t is kiadta. Gryphius ebből a két német lapból szedte lapjához az anyagot. De amíg ezek minden kritika nélkül bármit felvettek, addig Gryphius megválogatta az anyagot. Az ismétléseket kihagyta és az összetartozó dolgokat egymás után adta, egyszóval szerkesztett. Persze a latin nyelvű ujság nem sokáig állhatott fenn Németországban. Egy év múlva a «*Relationes*» csendesesen kimult, ugylátszik pártoláshány miatt.

A szerzői jog védelme. A szellemi alkotás jogvédelme mindössze huszonnégy esztendőös intézmény. 1886 szeptember 9-én jött létre Bern-ben az az egyezség, mely Európa főbb országaiban megvédi a szerző jogát kölcsönösen és elidegeníthetetlen tulajdonnak tekinti ezt a jogot. A berni egyezményt ma Németalföld, Oroszország, Portugália, Magyarország és a Balkán-államok kivételével minden európai állam, ezenkívül Japánország, Tunisz és Haiti is önmagára nézve kötelezőnek ismeri el.

Azonban már 1886-ban nyilvánvaló volt, hogy ez egyezménynek a fejlődő, változó viszonyokkal módosulnia kell. 1896-ban Párisban tartották az első konferenciát, mely az első egyezményt revízió alá vette; a második ily tárgyú értekezlet most nyílt meg október 14-én Berlinben, a német kormány hívására.

A birodalmi kormány a szövetség állandó szervével, a berni *büro*-val egyetértve, néhány nagyon érdekes és fontos javaslatot dolgozott ki az első egyezmény módosítására. Az irodalmi művek védelmére nézve a fordítás hathatósabb védelmét indítványozza; az újságcikkek közül is tilalmasnak véli azoknak az újdonságoknak az átvételét, a melyek távirati vagy telefonjelentésnek vannak jelezve, ha csak az átvevő pontosan meg nem nevezi forrását. A politikai cikkekre kiterjeszti azt a védelmet, a melyben a tárczaregény, a novella részesülnek.

A zeneművek sokszorosítását a javaslat föltétlenül tiltja és nem teszi függővé az eddigi szokás szerint attól, hogy a hangjegyen *expressis verbis* olvasható-e a sokszorosítás tilalma. A zeneművek áttételét *mechanikai hangszerekre* a berni egyezmény megengedte, mert akkoriban ezt az ipart még csak a *svájci sipláda* képviselte. Ma, a fonográf korszakában másként van a dolog. Zeneszerzők és kiadók egyaránt tiltakoznak joguk e szabad csorbítása ellen. A kérdés megoldása azonban nem könnyű. Mindenekelőtt ezt a kérdést csak nemzetközi uton lehet megoldani és akkor is ki kell mondani, hogy a zenemű átvitele bármily mechanikai hangszerre a szerző engedelmétől függ; de ha a szerző egyik gyárosnak engedelmet adott rá, akkor a másiktól nem tagadhatja meg, mert különben a nagypénzü hangszergyáros összevásárolja a szerzői jogokat és lehetetlenné teszi a kisebb tőkájü vállalkozónak a megélhetést.

A javaslat védelmébe veszi a műépítő és az iparművész szerzői jogát is, eltérőleg az eddigi gyakorlattól; és ugyancsak megvédi a fotografiát is az illetéktelen sokszorosítástól. A ber-

lini konferencia jelentőségét fokozza az a körülmény, hogy számos oly állam is elküldötte képviselőjét, a mely mindeideig nincs a szövetségben, például Hollandia és az Egyesült-Államok. A konferencia, a melyet *Schön* államtitkár nyitott meg, *Stutt* államminisztert elnökké, *Cambon* francia nagykövetet alelnökké választotta.

A kölcsön adott ujság. Frankfurtban egyik kerületi bíróság olyan ügyben mondott ítéletet, amilyen ügy nem szokott magyar bíróság elé kerülni. Számtalanszor lehetne és kellene, hogy az ilyen ügy ugyanis pör tárgya legyen magyar bíróság előtt is, kellene, hogy legyen, ha nem volna magyar élehetlenség. A frankfurti ujságok kiadóhivatalai ugyanis följelentettek egy trafikost, hogy az eladás végett nála levő lapokat csekély díjért kölcsönadja. Természetesen sok ilyen «vevője» akadt, akik reggel csekély kölcsöndíjért elvették az ujságot, este visszadták s a trafikos nap-nap után visszaszolgáltatta a kiadóhivataloknak az ujságok legnagyobb részét, hogy «nem keltek el». A bíróság két heti fogházra és 500 márka pénzbüntetésre ítélte a trafikost hűtlen kezelés miatt.

A frankfurti bíróság hűtlen kezelésnek nevezte az ujságokat kölcsönadó trafikos eljárását, aminthogy ennek nevezné és ezt büntetné meg a magyar bíróság is, ha — alkalma lenne rá. Az alkalom azonban hiányzik. Pedig talán sehol a világon nem divik annyira az újságkölcsönzésnek előbb említett módja, mint épen Budapesten, de arra még nem volt eset, hogy bíróság elé került volna az ilyen hűtlen kezelés. Mert ujságról van szó. Mert az ujság az valami más, mint teszem a kalap, vagy a sétatálcza. Vegyük csak a legegyszerűbb példát: nem jelen-té-e föl azonnal a gyáros a kereskedőt, aki a néki bizonyánba adott sétatálczát déltől estig kölcsönadná? Dehogynem.

És mindebben, a jogaik ilyen kinullázásában — maguk az ujságok a hibásak. Csak a minap történt meg, hogy egy budapesti trafikost újság-kölcsönadáson csíptek meg, erre azután csoda történt: bojkottálták őt a lapok. Szóval: félmunkát végeztek.

Könyvnyomtatás a fekete világrészben. A könyvnyomtatás Afrikába sokkal hamarabb jutott el, mintsem az ember gondolná. Biztos följegyzések szerint a legrégebb afrikai nyomtatvány 1583-ban készült az Azori-szigetek egyikén, Terceirán. Igaz ugyan, hogy magán az afrikai kontinensen csak sokkal később, Napoleon hírneves expedíciójakor honosodott meg a könyvnyomtatás. Napoleon — mint köztudomású — rendkívül körültekintéssel intézte az expedíció dolgát. A tudósoknak, mérnököknek egész seregét vitte a magával s természetesen nem feledkezett meg a könyvnyomtatókról sem. Hadi parancsait mindig könyvnyomtatás útján sokszorosíttatta. De ezeken kívül is készültek Egyiptomban nyomtatványok. A fővárosban, Kairóban már 1798-ban nyomtatott ujságuk jelent meg a francia hódítóknak. Ugyanez időtájt Alexandria is kapott nyomdát, sőt még a kis Gizeh falucskából is láttunk a tizenkilencedik század legelső éveiből való nyomtatványokat.

A francziák kitakarodása után mihamar megszüntek az általuk alapított, félig-meddig hadi célokra rendelt nyomdák is. Jó néhány esztendő múlva, 1822-ben rendezett be Mehemed Ali Kairóban új nyomdát, későbbben betűöntődével is felszerelvé azt. Azóta a könyvnyomtatás — jórészt angol és francia hatás alatt — szép virágzásra emelkedett a fáraók földjén, főképp Kairóban s Alexandriában.

Algériában és Tuniszban a francia hódítás ideje óta nagyban föllendült a nyomdaipar, éppen úgy Brit-Dél-Afrikában is az angol uralom megerősödése óta. A Fokváros első nyomdáját angol misszionáriusok alapították 1806-ban. A nemrégiben leigázott búr köztársaságokban és a kafferek földjén is sűrűn találunk manapság már nyomdát. Melindában s Mozam-

bikban a portugálok már régebben is nyomtattak vallásos és iskolai könyveket. A Bourbon-szigeteken 1821-ben, a Mauricius-szigeteken 1833-ban és Madagaszkárban 1825-ben alapítottak nyomdát; az utóbbi helyen a sajtó már szépen virágzik, s a legtöbb nyomtatvány a sziget benszülött lakosainak, a hóvák-nak a nyelvén jelenik meg. Szent-Ilona szigetén I. Napoleon fogsága idején működött rövidebb ideig a könyvsajtó.

Belső-Afrikában a misszionáriusi telepek jó része föl van szerelve kisebbszerű könyvsajtóval is. Főképp apró imádságokat nyomtatnak a benszülöttek számára.

Lapunk szerkesztősége, illetve a Magyar Könyvkereskedők Egyletének ügyésze révén olvasóinknak rendkívüli ügyekben jogi felvilágosítással szolgálunk.

Fiatallapú papirkereskedő-segéd, ki a könyvkereskedésben is jártas, nyomdai munkák vállalását, korrektúra olvasást ért, kondíciót keres. Cím a kiadóhivatalban. 739

Kilián Frigyes utóda Bpest keres:

- 1 Greguss A. tanulmányai I/II.
1 Mika, A vizsla idomítása. 740
1 Werbőczy hármaskönyve és erdélyi törv. 1848-ig. Corpus Juris kiad. Kötvé.

Légrády Testvérek könyvkiadóhivatala részére keresek egy fiatal segédet, jó írással, a ki könnyebb levelezést végezhet. 741

Horváth C. Guido,

Légrády Testvérek czég könyv- és hírlapkiadó hivatalának igazgatója.

Decemberi belépésre keresek intelligens, jó megjelenésű segédet, ki a könyv- és papírszakmában teljesen jártas. Nyomtatványkezelésben jártas előnyben részesül. Ajánlatokat fényképpel és fizetési igény megjelölésével kér Spitzer Sándor Komárom. 742

Ingusz I. és Fia Aradon keres tisztá példányt:

- 1 Tankó, Lakóházak építése (M. Mérnök egyesület). 743

Berger Miksa M.-Sziget keres, új állapotban:

- 1 Klasszikus regénytár I—VII. sor.
1 Ugyanaz. IX. sor. 744

Sürgösen visszakérjük:

Végrehajtási novella II. kiadás. 745
Jogi compendium XXV.
Grill Károly könyvkiadóvállalata
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 16.

Visszakérjük

legkésőbbben *f. hónap 31-ig* a Dárday-féle **Közigazgatási Törvénytár** összes bizományba és szoros számlára szállított példányait. Megjegyezzük, hogy ez a visszahívás a Közigazgatási Törvénytár pótköteteire nem vonatkozik. Budapest, 1908 X/14.

Kartársi tisztelettel

Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. 746
könyvkiadó-osztálya.

Aktuális könyv!

Korrajzok.

Az 1848—49-iki Szabadságharc és annak elnyomatása idejéből. Irta **Bogyó Alajos** 1848—49-iki honvédtüzér. Bolti ára 2 kor. netto 30 fill. 13/12.

Több ezer példány vétele folytán adhatom ilyen olcsón. A könyv nagy alak és mutatós, könnyen eladható jó kirakat cikk. Ajánlok **Pallas** 1/18 szép példány 100 korona.

747 *Krausz és Társa* Pécs.

Krausz és Társa ajánl a bolti árak 40%-ért:

- 1 **Kmety**, Magyar Közjog 5-ik kiadás.
1 **Nagy Ferencz**, Váltójog 5-ik kiadás, új példány.
1 **Kmety**, Közigazgatási jog 5-ik kiadás új példány.
1 **Balog**, Politikai jegyzetek.
1 **Lukács**, A bűnvádi per előkészítő
1 **Nagy Ernő**, Magyarország közjogi (államjog 6-ik kiadás).
1 **Concha**, Politika I/H. Alkotmánytan. Közigazgatástan új.
1 **Verbőczy**, Hármaskönyve 3-ik kiadás.
1 **Dr. Mariska**, Államgazdaságtan kézikönyve 5-ik kiad.
1 **Nagy Ferencz**, Kereskedelmi jog I/II. 5-ik kiad.
1 **Jancsó**, Magyar házassági, házastársi öröklési jog 901.
1 **Római peres eljárásjog** (jegyzet).
1 **Római jogi jegyzet.** 748

Az Olasz Könyvnyomdászok és Könyvkereskedők Egylete megbízásából kérem azon t. könyvkereskedő urakat, kik *olasz* könyvek eladásával is foglalkoznak, hogy czimüket velem mielőbb közölni sziveskedjenek, mert fentnevezett egylet az olasz kiadók és könyvkereskedők most készülő névjegyzékéhez mellékletként azon külföldi könyvkereskedők névjegyzékét akarja csatolni, kik olasz könyveket is árúsítanak.

Kartársi tisztelettel

Ranschburg Viktor,

Budapest, VII., Rákóczi-út 54.
Athenaeum. 749

Falvi Jenő Rozsnyón (Gömörm.) keres és értesítést közvetlenül kér:

Simonyi, A magyar nyelv I/II. új vagy ódon, de jó karban levő példányt. 750

Egy izr. vallású gyakorlott könyv- és papirkereskedő-segédet keresek mielőbbi belépésre. Ajánlatokat fizetési igények valamint eddigi működési helyek megjelölésével directe kérem.

Braun Fülöp könyv- és papirkereskedő 751
Lőcse.

Szabó Lipót Kaposvár keres és ajánlatokat közvetlen kér:

- 1 **Corpus Juris** 1867—1907-ig.
1 **Jogi Lexikont**.
1 **Edvi**, Büntető törvény.
1 **Kralik**, Csödtörvény. 752

Könyv- és papirkereskedésben egy ügyes és szimpatikus (nem kezdő) segéd, ki mindkét szakmában alapos jártassággal bír, azonnali belépéssel alkalmazást nyerhet. Csakis tartós állásra reflektálók ajánlatára számítok, fizetési igények megjelölésével, arcképpel és bizonyítványmásolatokkal felszerelve.

Gallia-féle könyvkereskedés, 753
Kecskemét.

T. Kartárs Ur!

Mint a múlt évben, úgy ezidén is kénytelenek vagyunk a tankönyvremittendákat már most bekérni, hogy tankönyvkiadványaink új kiadásait megállapíthassuk és kellő időben előkészíthessük.

Visszakérjük tehát valamennyi remittálásra jogosult tankönyvünket legkésőbbben jövő hó 10-ig bezárólag és felhívjuk szíves figyelmét arra a körülményre, hogy ezen határidőn túl tankönyvekből remittendát egyáltalában nem fogadhatunk vissza.

Ezen visszahívásunkból kivételtnek azonban a következő segédkönyvek:

Tanulók könyvtára, Magyar segédkönyvek, Német segédkönyvek, Francia segédkönyvek, Iskolai könyvtár, Kézi könyvtár, Zsebszótár-ak, Helyesírási füzetek.

Ujból kérjük tankönyvremittendáinak legsürgősebb összeállítását és beküldését és vagyunk

kartársi tisztelettel

Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. 754
könyvkiadó-osztálya.

November közepe felé jelenik meg bizományi kiadásomban az alúli nagyfontosságú magyar vonatkozású ujdonság:

The Political Evolution of the Hungarian Nation

by

C. M. Knatchbuk Hugessen.

A mű valószínűleg 15—18 korona árban csak czégem útján lesz megszereshető.

Velem számlaviszonyban álló czégeknek 1 példányt ujdonságképpen fogok megküldeni.

Tisztelettel

Kilián Frigyes utóda,

m. k. egyetemi könyvkereskedése 755
Budapest, IV., Váci-utca.

November 15-ig visszakérem Bódogh Vitaírás összes bizományba szállított példányait. Ez időn túl nem veszek vissza példányokat.

756 *Várnay L.* Szeged.

Sürgösen postán visszakérjük:

Gerely, Kis biblia III/VI. osztály. XIII. kiadás à 80 fillér, összes raktáron lévő példányait. Folyó hó 25-ike után már nem fogadunk vissza egy példányt sem. 757

Szent-István-Társulat, Budapest.

Bendl Károly Gyöngyös keres: 6—8 péld. Dr. Gödz, Magyar irálytan. Ath. kiadás ódonban, de jó karban. 758

Ujévi reklám-ajándék! Európa nagyobb államaiba

különbéle nyelvű szöveggel szállítjuk a közkedveltségű és czélszerű beosztásu magyar gyártmányu Molnár-féle heti naptárral egyesített
m. kir. szab. íróalzatot.

Gyártmányaink ezenkívül — melyek tetszetős kivitelűknél fogva az egész országban általános elterjedtségnek és közkedveltségnek örvendenek — a következők:

Óriási naptárak minden hivatalban és irodában nélkülözhetetlen.
Heti előjegyzési naptárak

különbéle kivitelben, ugyszintén nagy, közép és kicsi
759 8—2 **fali naptárak.**

Minták árfelszámítás mellett. — Képes árjegyzéket és ajánlatokat készséggel küld díjtalanul a

MOLNÁR-féle nyomdai műintézet és szab. íróalzatgyár r.-t., SZEKSZÁRD.

Neufeld és Henius kiadásában Berlin

megjelent:

„Sang und Klang im XIX. Jahrhundert“
czimű zenegyűjtemény IV. kötete.

Bolti ára M 12 = K 15'00, netto
M 8 = K 9'60 és 11/10 pld.

Az eddig megjelent két kötettel elért jelentékeny siker indította a kiadóvállalatot a negyedik sorozat kiadására, mely legjobban bizonyítja a vállalat nagy elterjedtségét.

Eredeti kiadói netto árak:

Az összes kötetek bolti ára 17 Márka. Az egyes kötetek Magyarországon ord. 15 kor. lesznek hirdetve és eladva.

Eddig megjelent I. és II. kötet ára netto M 7 = K 8'40 és 11/10 péld.
III. és IV. kötet netto ára 8 M = K 9'60 és 11/10 péld.

Eredeti kiadói engedmény mellett szállítom, mint Magyarország részére kiliferálással kizárólagosan a kiadó által megbízott bizományos.

Részletes tartalomjegyzékkel kívánságára készséggel szolgálok.

A karácsonyi vásár alkalmára készséggel hocsájtok a most megjelent IV. kötetből 1 példányt bizományba velem számlaösszekötésben levő czégek rendelkezésére. 760 2—1

Schenk Ferencz könyvkereskedése
bizományi osztálya, Budapest.

Pfeifer Ferdinánd Budapesten mielőbbi belépésre keres egy, a magyar és német nyelvet bíró ügyes, kellemes modoru könyvkereskedő-segédet. Szíves ajánlatokat, fizetési igény megjelölésével és arczkép melléklésével közvetlen kéri.

Fővárosi vagy vidéki jóforgalmú könyvkereskedést átvész, esetleg ilyenhez társul képzett, ügyes magyar-német sortimenter (nőtlen, izr. vall.), kinek megfelelő tőke áll rendelkezésre. Ajánlatok «Komoly szándék» jeligen a Corvina kiadóhivatalába kéretnek. 762

Sürgösen visszakerjünk

az összes bizományba szállított példányokat alábbi kiadványainkból:

Büntető novella (1908: XXXVI. t.-cz.)
I. kiadás 1 K 50 f.

Büntető novella rendeletei 60 f.
Bokor, Munkásbiztosító törvény (1907: XIX. t.-cz.). Uj kiadás sajtó alatt, ennek megjelenése után egyetlenegy példányt sem vehetünk vissza!
Bpest, 1908. október hó 20.

763 Ráth Mór könyvkereskedése.

Reizer János könyvkeresk. Szatmár keres új v. ódon állapotban:

1 Miszkovszky, Magy. orsz. középkori és Renaissance emlékei I/II. 764

Állandó állás!

Oktober 15-ére, esetleg november 1-ére keresek egy hadmentes 20—24 éves rokonszenves külsejű, a könyv- és papírkereskedésben teljesen jártas segédet, ki úgy a magyar mint a német nyelvet szóban és írásban bírja. Fizetési igények és bizonyítványi másolatokat, esetleg arczkép melléklésével mielőbb kérek. Nálam lakás és étkezés adatik.

765 Breisach Sámuel Zalaegerszeg.

Szines rajzpapirt (vázlat-papirt) magyar gyártmányt 60×87 cm. nagyságban, szürke és chamois színben ajánl vegyesen is 27'50 kor. 500 ívet.

Rösler Károly
könyv- és papírkereskedése
Győr.

766 Minta kívánatra bérmentve. 6—6

Segédet keresek

mielőbbi belépésre, ki a könyv- és papírkereskedés összes ágazataiban teljesen jártas. Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével és arczkép melléklésével kérem.

Engel Lajos utóda
3—3 767 (Blancz József) Pécs.

Egy fiatal könyv- és papírkereskedő-segéd azonnali belépésre kerestetik, a Kőrmendi könyvnyomda r.-t. utódaéhoz.

SCHENK FERENCZ bizományai Budapesten.

Uj kötetek Tábori-Székely

Bűnös Budapest cyklusából.

E héten megjelent ujdonságok:

**Tábori Kornél és Székely
Vladimir új könyvei:**

A tolvajnép titkai. Bolti ára 1.20 kor.
Csaló Budapest. Bolti ára 1.20 «
Uri gonosztevők. Bolti ára 1.— «

Tábori-Székely négy könyve közül három már teljesen elfogyott rövid pár hónap alatt és így saját érdeke, hogy példányokkal raktárát ellássa.

Gál Margit: A gépiró kisasszony. Egy irodista leány vallomásai. ord. 2 kor.
(Kivételesen ez ujdonságot 10 példányonként 40%-kal szállítom.)

Pázmány F.: Apró történetek, vázlatok és képek. Bolti ára 1 kor.

Salló: Budapest bei Nacht. Grossstädtische Sittenbilder. Bolti ára 2.40 kor.

Irma v. Nagy: Sündige Liebe. Geständnisse eines vornehmen Mädchens. Bolti ára 2.40 kor.

Még a következő idej ujdonságok kap-
hatók:

Nagy Irma: Bűnös szerelem. Egy úri leány vallomásai. 3. kiadás. 1 kor.

Németh J.: Léha Budapest. 1 «

Szatmár S.: Nagyvárosi erkölcsök. 2. kiadás. 3 kor.

Salló: Világvárosi éjszakák. 3. kiadás. (Fogytán.) 2 kor.

Tábori-Szántó: Nyomor és bűn. 1 «

Somogyi: Helységnevtár 1908. 2 «

Példányok készpénzért 30%-kal és 13/12 példány vagy bizományba 1 óra, leszámolás készpénzfizetés mellett.

Netto árkedvezmények 50% engedményig.

Az új végrehajtási törvény ismertetései.

Ujdonságok:

Radó Károly dr.: Az új végrehajtási törvény magyarázata 1.60 kor. (Életbeléptetési rendelettel.)

Példányok készpénzért 30% és 7/6 példány. 15 példányok egyszerre való átvételénél 50%-kal ingyenpéldány nélkül.

Népszerű olcsó kiadás:

Adósk—hitelezők. Mindenkinek tudni kell: mi van az új végrehajtási törvényben? (Életbeléptetési rendelettel.) —.40 kor.

Példányok készpénzért 30%-kal, 10 példány 40%-kal, 25 példány 50%-kal.

Schenk Ferencz bizományai

769

Budapest.

Révész Béla könyvkereskedő Marosvásárhely ajánli:

Jókai munkái 50 kötet (Franklin).

Jókai, Nemzeti kiadás complett.

Ajánlatot közvetlenül kérek. 770